Praha 1 Hradčany | Detail mlýna

Identifikační údaje

Adresa	Praha 1 Hradčany Strahov 119 00
Okres	Hlavní město Praha
Katalogové číslo	P 174
Katastrální území	Hradčany
GPS	50° 4' 57.7'' 14° 23' 45.9''
Mapová značka	Německý / Zaniklý objekt, památník
Poloha vůči obci	na Petříně asi nad kostelem sv. Vavřince
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Zaniklý
Rok stavby	1277
Rok zániku	asi 1640

Stručný popis

Nejstarší spolehlivá zpráva o větrném mlýně na území Čech pochází od tzv. druhého pokračovatele Kosmovy kroniky, který píše, že první větrný mlýn byl postaven v roce 1277 na zahradě Strahovského kláštera v Praze. Mlýn postavil v době hladu za vlády poručníka Oty Braniborského opat Siegfried, který vedl klášter premonstrátů. Ti měli velmi čilé styky se západní Evropou, hlavně s Francií, odkud si mohli přivézt vzor či přímo pozvat stavitele. Když mlýn v roce 1281 vítr vyvrátil, nechal jej opat znovu postavit. Zanikl asi až za třicetileté války vinou Švédů. Píše o něm i kronikář Neplach jako o „mlýnu hnaném větrem, což nikdy nebylo v Čechách viděno“.

V publikaci Premonstráti v Čechách a na Moravě zápis cituje D. Čermák:
„Na počátku panování Siegfriedova zuřil hlad a nouze v naší zemi. Aby všeobecné bídě této alespoň poněkud odpomohl, zřídil Siegfried (sic) r. 1277 na výšině Strahovské věterní mlýn, jenž i k potřebám obyvatelů Pražských ustanoven byl. Když pak velikým vichrem ztroskotán jest, postavil jej opat r. 1281 podruhé, získal sobě tímto lidumilným podnikem náklonnost královu u velké míře, velmožové zemští stali se jeho přáteli, a klášter sám nabyl tímto příznivým vývojem mnoho výhod.“
Na kronikáře Neplacha navazuje Václav Hájek z Libočan:
„T. l. opat kláštera Strahovského a s konventem svým uradivše se, povolali jednoho velmi mistrného mlynáře, kázali sobě postaviti v své zahradě mlajn větrný velmi mistrně udělaný, tak že se tomu dílu všichni lidi divili. A ten mlajn dával dosti mauky všem obývajícím v témž klášteře Strahovském.“
Pokorný:

HRADČANY, (LOKAL. 174) obvod Praha 1. Nejstarší známý větrný mlýn v Čechách (1) byl postaven roku 1277 v zahradě Strahovského kláštera (2). Ale již roku 1281 byl tento větrný mlýn vichřicí vyvrácen, ještě téhož roku byl však znovu vystavěn (3).
Je velice pravděpodobné, že znalost stavby větrných mlýnů byla k nám tehdy přinesena z Francie, s níž měli premonstráti čilé styky (4).
O větrném mlýně na Strahově bylo v literatuře často psáno (5). Mlýn prý zanikl až ve válce třicetileté, podle tradice jej zničili Švédové (6). Výškový bod jižně od klášterní budovy ve Strahovské zahradě je 295,9m nad mořem (7), kláštera cca 290m, polohy k někdejším hradbám jsou 320 – 330m nad mořem (8).
(1) Fontes rerum bohemicarum, II, Kosmův letopis český s pokračovateli, VI, Příběhy krále Přemisla Otakara II., Praha 1874, 330.
(2) Státní mapa 1:5000 – odvozená, 1951.
(3) Fontes, l.c., 343.
(4) Nelze říci, že mlýn byl zbudován po nizozemském vzoru, jak usuzoval V. Prasek (Žerna – mlýny, Selský archiv, II/1903, Olomouc), když máme zprávy, že v Nizozemsku se větrné mlýny počaly stavět mnohem později.
(5) W.W. Tomek, Základy starého místopisu Pažského, odd. III, IV, V, Praha 1872, 83; F. Ekert, Posvátná místa královského

hlavního města Prahy, sv. I, Praha 1883, 120; První větrný mlýn v Čechách, Method, Praha, roč. 21/1895, 71; Č. Zíbrt, První větrný mlýn v Čechách na Strahově roku 1277, ČL, roč. 28/1928, 200; N. Kroček, Větrné mlýny v Ostravském kraji, Radostná země, roč. 12/1953, 16.
(6) E. Stoklas, Větrné mlýny moravské v politickém okrese Litovelském, ČL, roč. 26/1926, 257.
(7) Orientační výškový plán Velké Prahy, s.d., 1:10 000.
(8) Srov. Státní mapu 1:5000 – odvozenou.

Historie

Architektura

Stav nemovitosti	Neexistuje
Typ	Německý
Dominantní stavební konstrukce	Dřevěná
Historické prvky	
Parametry	

Technologie

Technologické vybavení
Popis technologického vybavení
Technologické vybavení
Stopy po neexistující mlýnské technologii
Doplňkový provoz
Doplňkový provoz - popis
Historické prvky
Parametry

Literatura a prameny

Zajímavosti

Ostatní

Fotogalerie